

Studium Ukształtowania Systemu Przestrzeni Publicznych Rejonu Starego Miasta w Starogardzie Gdańskim

**I warsztat
9 września 2008r.**

**Studium jest przygotowywane
przy współpracy:**

**Miasta Starogard Gdański
Wydziału Architektury Politechniki Gdańskiej**

Program spotkania

- Przywitanie uczestników
- Przedstawienie struktury pracy nad studium i jego powiązań z Lokalnym Programem Rewitalizacji
- Prezentacja analizy sieci ulicznej oraz bezpieczeństwa ruchu w Starogardzie Gdańskim
- Praca warsztatowa nad zaproponowanymi rozwiązaniami
- Prezentacja analizy tendencji przekształceń i rozwoju współczesnych systemów przestrzeni publicznych miast
- Praca warsztatowa nad założeniami do systemu przestrzeni publicznych miasta
- Wyznaczenie terminu następnego spotkania

1. Obecny stan prac nad rewitalizacją Miasta Starogard Gdański

- **Dnia 25 czerwca br. Rada Miasta uchwaliła Lokalny program Rewitalizacji**
- **W konsekwencji jego przyjęcia władze miasta zdecydowały o kontynuacji prac planistycznych zmierzających do przygotowania pierwszych projektów do realizacji**
- **Celem nadrzędnym jest kompleksowe przygotowanie realizacji najważniejszego z planowanych przedsięwzięć – modernizacji płyty Rynku**

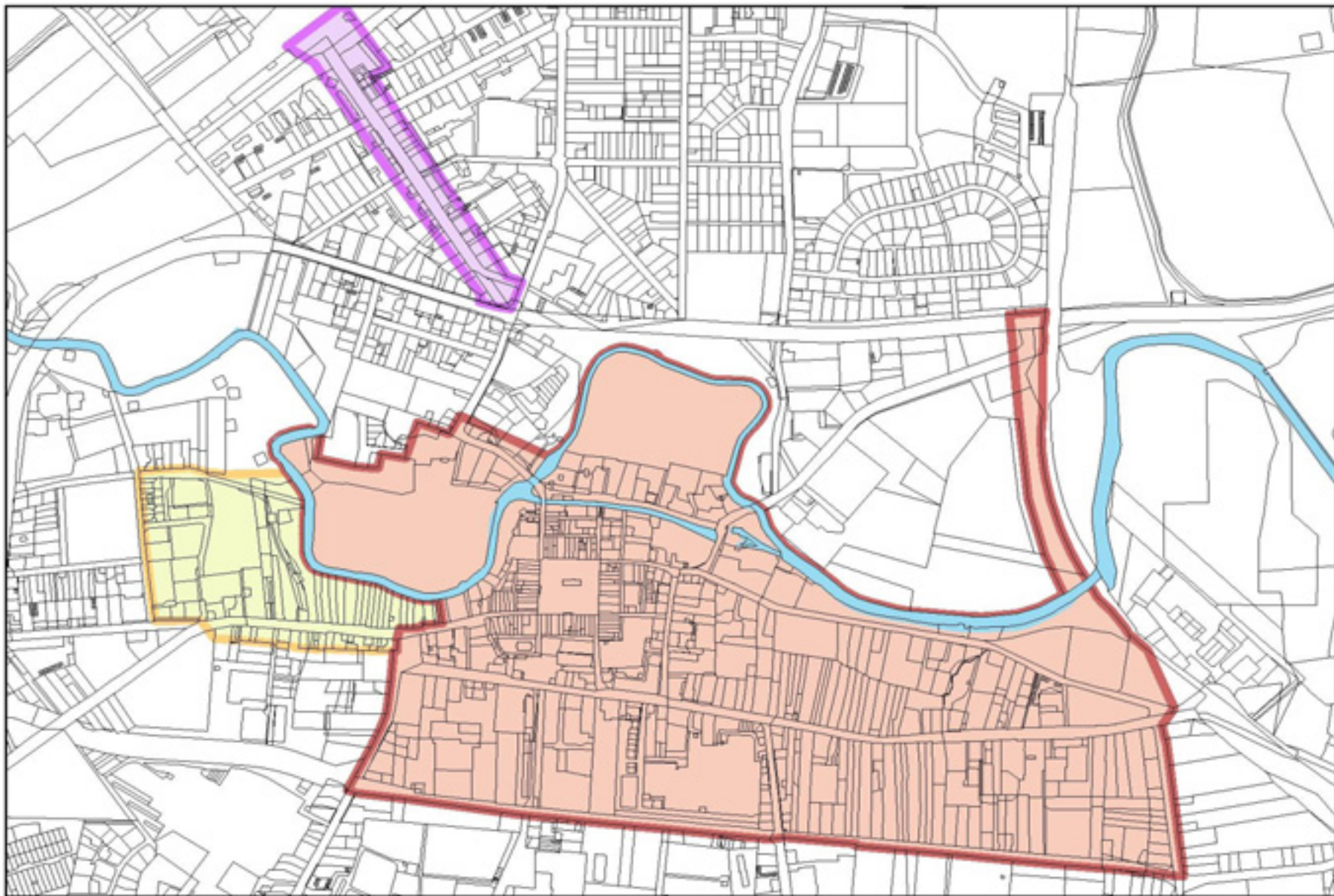
2. Przypomnienie kluczowych ustaleń Lokalnego Programu Rewitalizacji

- W planie określono:
 - Cel główny Programu
 - Cele nadrzędne (dla każdej z analizowanych sfer)
 - Cele szczegółowe (dla każdej z analizowanych sfer)
- Zaproponowany zapis celu głównego Programu:

**Kompleksowa rewitalizacja historycznego centrum
Starogardu Gdańskiego**

Zaktualizowane granice obszaru rewitalizacji

Cele „przestrzenne”

- **Cel nadrzędny:**
 - Poprawa wizerunku kluczowych przestrzeni miejskich
- **Cele szczegółowe:**
 - Odnowa infrastruktury podziemnej
 - Odciążenie miejskiego układu drogowego od ruchu tranzytowego
 - Zwiększenie ilości miejsc parkingowych
 - Poprawa stanu układu drogowego w mieście

- **Zmiana sposobu ogrzewania budynków na ekologiczny**
- **Rozwój budownictwa komunalnego**
- **Rozwój infrastruktury dla ruchu rowerowego**
- **Zagospodarowanie terenów przemysłowych**
- **Poprawa stanu środowiska, w tym ze szczególnym uwzględnieniem cieku rz. Wierzycy**
- **Intensyfikacja zagospodarowania przestrzeni Rynku (w tym – podziemi)**
- **Zagospodarowanie terenów zielonych**

Cele „społeczne”

- **Cel nadrzędny:**
 - Poprawa warunków życia i rozwoju społeczności lokalnej
- **Cele szczegółowe:**
 - Poprawa poziomu bezpieczeństwa mieszkańców
 - Lepsze wykorzystanie walorów turystycznych miasta
 - Likwidacja zjawisk patologicznych
 - Podniesienie poziomu kultury społeczności lokalnej
 - Poprawa współpracy z gminą
 - Stworzenie lepszych warunków dla działalności grup młodzieżowych i organizacji pozarządowych
 - Lepsza informacja i komunikacja społeczna w mieście

Cele „ekonomiczne”

- **Cel nadrzędny:**
 - Zachowanie usługowo – handlowego charakteru Starego Miasta
- **Cele szczegółowe:**
 - Podniesienie poziomu życia mieszkańców
 - Poszerzenie oferty inwestycyjnej miasta
 - Poprawa warunków inwestowania i przebiegu procesów decyzyjnych
 - Poprawa jakości informacji turystycznej
 - Kreowanie nowych miejsc pracy
 - Utrzymanie Rynku jako kluczowego fragmentu przestrzeni handlowo – usługowej miasta

3. Rynek jako kluczowa przestrzeń miejska

- Jak wynika z analizy przyjętych zapisów Lokalnego Programu Rewitalizacji, najważniejsza grupa zadań odnosi się do zagadnień odnowy przestrzeni publicznych miasta, w tym – renowacji Płyty Rynku

4. Obecnie planowane działania do podjęcia

- Opracowanie Planu Operacyjnego Przekształceń Rejonu Starego Miasta w Starogardzie Gdańskim – w trybie eksperckim
- Opracowanie Planu Odnowy Infrastruktury Podziemnej w Rejonie Starego Miasta w Starogardzie Gdańskim – w trybie eksperckim
- Opracowanie Studium Ukształtowania Systemu Przestrzeni Publicznych Rejonu Starego Miasta w Starogardzie Gdańskim – w trybie ekspercko - uspołecznionym

5. Oczekiwane rezultaty

- W wyniku realizacji w/w zamierzeń przygotowane zostaną:
 - Koncepcja urbanistyczno – architektoniczna ukształtowania płyty Rynku wraz z niezbędną dla podjęcia działań realizacyjnych dokumentacją techniczną
 - Założenia do wniosku o wsparcie planowanej realizacji z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego
 - Materiały wyjściowe do Studium wykonalności planowanego przedsięwzięcia

6. Forma pracy

- Z uwagi na profesjonalny charakter zadania większość prac prowadzona będzie przez zespoły projektowe
- Jednakże ze względu na duże zainteresowanie społeczności Miasta kształtem systemu przestrzeni publicznych oraz sposobem ukształtowania płyty Rynku część tych prac powiązana zostanie z konsultacjami społecznymi

7. Forma planowanych konsultacji społecznych

- Planowane są trzy spotkania konsultacyjne:
 - Połowa września 2008 – dyskusja i wybór wariantu obsługi komunikacyjnej, dyskusja nad założeniami do systemu przestrzeni publicznych miasta
 - Połowa października 2008 – dyskusja nad przedstawionym rozwiązaniem w zakresie układu przestrzeni publicznych, sformułowanie wniosków do projektu szczegółowego
 - Połowa listopada 2008 – dyskusja i wybór wariantu ukształtowania płyty Rynku i sposobu zagospodarowania dawnego Ratusza
 - Połowa grudnia 2008 – prezentacja finalnej wersji opracowania

8. Metoda pracy

- Bazujemy na wykorzystaniu dorobku prac nad Lokalnym programem Rewitalizacji
- Pracujemy metodą partycypacyjną – z bezpośrednim zaangażowaniem społeczności lokalnej oraz kluczowych partnerów instytucjonalnych
- Wszystkie decyzje podejmujemy metodą konsensusu w trakcie prac warsztatowych

Program spotkania

- Przywitanie uczestników
- Przedstawienie struktury pracy nad studium i jego powiązań z Lokalnym Programem Rewitalizacji
- **Prezentacja analizy sieci ulicznej oraz bezpieczeństwa ruchu w Starogardzie Gdańskim**
- Praca warsztatowa nad zaproponowanymi rozwiązaniami
- Prezentacja analizy tendencji przekształceń i rozwoju współczesnych systemów przestrzeni publicznych miast
- Praca warsztatowa nad założeniami do systemu przestrzeni publicznych miasta
- Wyznaczenie terminu następnego spotkania

Prezentacja Biura Konsultacyjno – Projektowego Inżynierii Drogowej „TRAFIK”

Sesja warsztatowa I

**Dyskusja i wybór wariantu
obsługi komunikacyjnej śródmieścia**

1. Dyskusja plenarna nad przedstawionymi wariantami

- **Pytania o charakterze wyjaśniającym**
- **Przedstawienie poglądów uczestników spotkania na temat przedstawionych wariantów**

2. Analiza SWOT przedstawionych wariantów

- **Dzielimy się na trzy grupy**
- **Każda z grup przygotowuje zapisy analizy sił, słabości, szans i zagrożeń dla jednego z wariantów**
- **Wyniki pracy prezentujemy na forum**

3. Wybór wariantu obsługi komunikacyjnej

- Na podstawie opracowanej analizy SWOT przeprowadzamy głosowanie za pomocą samoprzylepnych punktów nad wyborem wariantu
- Każdy z uczestników spotkania otrzymuje tylko po 1 punkcie!
- Wyniki głosowania diskutujemy i przyjmujemy w dyskusji plenarnej

Prezentacja analizy tendencji przekształceń i rozwoju współczesnych systemów przestrzeni publicznej miast

Centrum a śródmieście miasta

- Centrum – kojarzone z jądrem usługowym miasta
- Śródmieście – rozumiane jako wielofunkcyjna dzielnica miejska, którego elementem stać się mogą centra usługowe, administracyjne, komunikacyjne i in. oraz różnego rodzaju obszary specjalizujące się w określonych rolach i funkcjach
- Elementem spajającym strukturę śródmiejską jest system przestrzeni publicznych skojarzonych z rozwiniętą siecią powiązań komunikacją publiczną

Funkcje obszarów śródmiejskich w zmieniających się uwarunkowaniach przestrzennych polskich miast

- **Koncentracje funkcji usługowych – mimo postępującego rozproszenia w ostatnich latach programu handlowego w obszarze całego miasta**
- **Rozwijające się struktury mieszkaniowe, w szczególności oferowane klientom o wyższych dochodach**
- **Tradycyjne koncentracje węzłów transportowych**
- **Tradycyjne miejsce lokowania ofert o charakterze unikatowym**

Przestrzeń śródmiejska i problemy związane z jej kształtowaniem

- Fragmentacja przestrzeni w odniesieniu zarówno do funkcji jak i struktury zabudowy
- Pojawiające się „wyspy rozwoju” wobec degradacji znaczących części struktur istniejących
- Zanik spójnego systemu przestrzeni publicznych na rzecz izolowanych enklaw
- Dominacja ruchu samochodowego nad ruchem pieszym

Strategiczne zarządzanie rozwojem obszarów śródmiejskich

- Wobec złożoności i wielkości problemów współczesnych śródmieść koniecznym jest wdrożenie systemu strategicznego zarządzania rozwojem dzielnic śródmiejskich
- Wiązać się to powinno z określeniem priorytetów działania i wypracowaniem szeregu projektów – w tym obejmujących działania ze sfery:
 - Kompleksowej odnowy struktur miejskich, w tym ich rewitalizacji
 - Odnowy i dalszego rozwijania systemu przestrzeni publicznych
 - Realizacji nowych, kompleksowo pomyślanych, wielkoskalarnych interwencji urbanistycznych
 - Przewycięzania dominacji transportu zbiorowego

Przewycięzenie dominacji transportu indywidualnego

- **Wykształcenie polityki transportowej miasta sprzyjającej korzystaniu z transportu zbiorowego**
- **Realizacja parkingów strategicznych i uporządkowanie przestrzeni ulicznych**
- **Wiązanie nowych realizacji z działaniami zmierzającymi do rozwoju nowych form transportu zbiorowego**

Kompleksowa odnowa struktur miejskich

- **Rewitalizacja historycznych struktur śródmiejskich, mieszkaniowych i przemysłowych**
- **Odzyskiwanie na funkcje śródmiejskie różnego rodzaju terenów opuszczonych i nieużytków miejskich**

Realizacja nowych wielkoskalarnych przedsięwzięć urbanistycznych

- **Pozwalają na uporządkowane kreowanie nowych znaczących założeń miejskich**
- **Tworzą bazę dla lokalizacji kolejnych, pojedynczych działań inwestycyjnych**

Odnowa i dalsze rozwijanie systemu przestrzeni publicznych

- **Kreowanie spójnego systemu przestrzeni funkcjonujących jako:**
 - **Przestrzenie komunikacji**
 - **Przestrzenie nawiązywania kontaktów społecznych**
 - **Miejsca lokalizacji różnego typu oferty handlowej i usługowej**
- **Włączanie do systemu przestrzeni pozostających własnością prywatną i o kontrolowanym dostępie**

Przemiany współczesnych przestrzeni publicznych

- Przestrzenie publiczne stanowią jeden z najbardziej istotnych elementów struktury miasta
- Stanowią one o specyfice miasta jako tworze kultury
- Związane są z prowadzeniem miejskiego stylu życia, stwarzają bowiem możliwość realizacji różnego rodzaju potrzeb i aspiracji społeczności, a także – rozwijania różnego rodzaju kontaktów międzyludzkich
- Współczesne zainteresowanie kształtowaniem przestrzeni publicznych wynika z narastającej monotonii miast będącej m.in. dziedzictwem modernizmu – powszechnie dostrzegana jest potrzeba poprawy ich wizerunku oraz uczynienia ich bardziej atrakcyjnymi.

Przestrzeń i sfera publiczna

- Historycznie przestrzeń publiczna definiowano jako przestrzeń wspólnoty, rozumiejąc przy tym że nie należy ona do określonej grupy ani klasy, ale do społeczności ludzkiej jako ogółu
- Obecnie sfera publiczna jest tym miejscem, w którym obywatele w szczególny sposób włączają się w wydarzenia polityczne i w nich uczestniczą. Jest więc ona związana z uświęconymi tradycją miejscami różnorodnej aktywności, w tym – politycznej. Jej walor polega zaś na tym, że jest ona dostępna dla każdego – niezależnie od stopnia zamożności czy pochodzenia

Charakter współczesnej przestrzeni publicznej

- Współczesna przestrzeń publiczna nie ma więc charakteru podobnego do tego znanego z literatury XIX-wiecznej. Zatraciła ona swój uniwersalny charakter decydujący o jej tożsamości z domeną publiczną.
- Współczesne miasto staje się kolekcją różnego rodzaju luźno ze sobą powiązanych elementów, w tym – przestrzeni publicznych o różnym charakterze. A „tradycyjne” miasto – czyli zazwyczaj historyczne centrum współczesnej metropolii – staje się jedynie jednym z całego szeregu różnego rodzaju komponentów współczesnego organizmu miejskiego. Obok niego wyróżnić możemy cały szereg wyspecjalizowanych przestrzeni produkcji, konsumpcji (w tym – mieszkania), władzy, wymiany, wreszcie – o znaczeniu symbolicznym.

- Koniecznym staje się więc rozróżnienie pomiędzy „przestrzenią miejską” (w tym – przestrzenią publiczną) a „miejscem” – bogatym w znaczenia, wspomnienia, konotacje kulturowe itp.
- Owe „miejsca” charakteryzują się specyficzną tożsamością, relacjami społecznymi i historią, natomiast „nie-miejsca” – nie mają tożsamości i są trudne do zdefiniowania w kategoriach społecznych lub historycznych. Mają one często charakter prywatny i brak im autentyzmu.

Definiowanie współczesnej przestrzeni publicznej

- Współcześnie możemy nazwać przestrzenią publiczną strukturę o pewnym poziomie autonomiczności i złożonych relacjach kompozycyjnych i funkcjonalnych, zachodzących między elementami, które tą przestrzeń tworzą, będącą jednocześnie szczególnie istotnym elementem struktury miasta oraz elementem integrującym tkankę miejską.

- W praktyce pojęcie przestrzeni publicznej bywa jednak często zniekształcane – zanika bowiem jej publiczny wymiar, zastępowany przez alternatywne sposoby jej użytkowania.
- „Publiczność” przestrzeni nie leży więc obecnie w jej formalnej charakterystyce, dotyczącej np. kwestii własności czy sposobu ukształtowania.
- Dla „publiczności” przestrzeni istotnym jest możliwość kontaktów społecznych pomiędzy różnymi zbiorowościami, w tym związanymi z różnymi stylami życia, kręgami kulturowymi itp.

- Przestrzenią publiczną nazywać więc będziemy ten fragment przestrzeni miejskiej, który – poprzez sposób swojego urządzenia oraz lokalizacji w strukturze urbanistycznej – **przeznaczony będzie na potrzeby realizacji bezpośrednich kontaktów pomiędzy uczestnikami życia społecznego oraz innych potrzeb społecznych korzystających z niej zbiorowości, pozostając jednocześnie fizycznie dostępnym dla wszystkich zainteresowanych osób.** Fizyczna dostępność przestrzeni może być ograniczana czasowo z uwagi na kwestie bezpieczeństwa bądź sposobu organizacji jej wykorzystania.

Modele rozwoju nowych form przestrzeni publicznych

- **Liczne przykłady nowo powstających przestrzeni publicznych podzielić można na dwie zasadniczo różniące się od siebie grupy:**
 - **przestrzeń „dośrodkowe”, gdzie wstęp jest możliwy po przekroczeniu granicy budynku lub ewentualnie po wykupieniu biletu;**
 - **przestrzeń „otwarte”, o formalnie tradycyjnym, miejskim charakterze. Tworzenie tych ostatnich jest w szczególności (choć nie tylko) związane z podejmowanymi wysiłkami na rzecz odbudowy historycznych centrów miast zniszczonych w trakcie ostatniej wojny.**

- **Niezależnie od tego z jakim rodzajem współczesnej przestrzeni publicznej mamy do czynienia, to traktować ją musimy w kategoriach rynkowych.**
- **Żeby osiągnąć ze swoim „produktem” określoną pozycję na specyficznym „rynku miejsc”, to musimy zadbać o jego jakość – a więc zarówno estetykę, bezpieczeństwo jak i unikatowość.**
- **Rozwinięto więc współcześnie całą nową gałąź wiedzy, zajmującą się takim kształtowaniem przestrzeni aby klient czuł się w niej bezpiecznie i komfortowo (tzw. *feel-good spaces*). Jej integralnym elementem są także kwestie kształtowania estetyki przestrzeni publicznej.**

Sesja warsztatowa II

**Dyskusja nad założeniami
systemu przestrzeni publicznych
miasta**

1. Diagnoza stanu systemu przestrzeni publicznych Miasta Starogard Gdański

- Pracujemy w trzech podgrupach – podobnie jak w trakcie analizy rozwiązań komunikacyjnych
- Każda z grup opracowuje zapisy analizy SWOT dla obecnego układu przestrzeni publicznych
- Wyniki prac prezentujemy na forum

2. Określenie problemów wiążących się z kształtowaniem systemu przestrzeni publicznych miasta

- Każdy z uczestników otrzymuje ankietę do wypełnienia**
- W ankiecie – zgodnie z własnym przekonaniem – wymieniamy po trzy najważniejsze problemy wiążące się z kształtowaniem systemu przestrzeni publicznych Starogardu Gdańskiego**
- Wyniki ankiety zostaną przedstawione na kolejnym spotkaniu**

**Serdecznie dziękujemy
za udział w spotkaniu!**

Termin kolejnych warsztatów:

....

